

De aquis ex utero gravidarum et parturientium profluentibus ... / [Friedrich Emil Koenig].

Contributors

Koenig, Friedrich Emil.
Böhmer, Philipp Adolph, 1717-1789.
Universität Halle-Wittenberg.

Publication/Creation

Halae : Litteris Hendelianis, [1769]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/exyp2hjp>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

DE

14

AQVIS

EX VTERO GRAVIDARV

ET

PARTVRIENTIVM PROFLVENTIBVS

CONSENSV

GRATIOSI MEDICORVM ORDINIS

IN REGIA FRIDERICIANA

PRAESIDE

D. PHILIPPO ADOLPHO BOEHMER

FACVLTAT. MED. SENIORE ETC.

PRO

GRADV DOCTORIS

SOLEMNITER CONSEQVENDO

D. XX. OCTOBR. CIOIOCCCLXIX.

H. L. Q. S.

PVBlice DISPVTABIT

AVCTOR

FRIDERICVS AEMILIVS KOENIG

MARBVRGO-HASSVS.

HALAE

LITTERIS HENDELIANIS.

V I R O

PERILLVSTRI, CONSVLTISSIMO CELEBERRIMO,

D O M I N O

D. IOANNI TOBIAE
CARRACHIO,

REGIAE MAIESTATIS BORVSSICAE A CONSILIIS INTIMIS,
FACVLTATIS IVRIDICAE PRAESIDI ORDINARIO,

NEC NON

PROFESSORI IVRIS PRIMARIO,

ACADEMIAE SENIORI ET REGIORVM ALVMNORVM

A EQVE AC

PROVINCIALIVM HALBERSTADIENSIVM EPHORO,

P A T R I S V O

OMMI PIETATIS CVLTV AETERNE PROSEQVENDO.

ET
V I R O
ILLVSTRI AC CONSVLTISSIMO
AEMILIO LVDOVICO
HOMBERGK^{zu} VACH,
IVR. DOCT. ET PROFESSOR. ORD. IN ACAD. MARBVRGENSI.
IN IVDICIO AVLICO A CONSILIIIS,

PRO
TOT ET TANTIS BENEFICIIS
GRATES AGIT PVBLICAS
INQVE AMORIS VERI TESTIMONIUM
CVM ARDENTISSIMO TRANQVILLAE
SENECTVTIS ET OMNIGENAE PROSPERITATIS
VOTO
HANC DISSERTATIONEM INAVGVRALE

D. D. D.

FRIDERICVS AEMILIVS KOENIG.

INSTITVTI RATIO.

Non heri aut nudius tertius in scholis medicorum de *aquis, sub partu et ante ipsum profluentibus*, deque earum fontibus disputari coeptum est; quin potius de *veris* vetusta testentur monumenta, et de *spuriis* vestigia praeterito iam seculo reperiantur. Plurimi tamen ab obstetricibus committi solent errores, dum vel ad praematuram, partum accelerandi, confugiunt inuolucris disruptionem, vel veras aquas cum spuriis confundunt, easque a se inuicem distinguere nequeunt. Quod si obstetricum spectemus *officium: duplex* esse inueniemus; alterum nimirum *forense*, alterum vero *clanicum*. Posterius longe

A

longe excellentius longeque difficilius est, cum in partu hominis ferendo et parientibus auxilio ponatur. Ars itaque longa videtur, eiusque campus diffusus. Quae si et Medici et obstetrices rite perpendissent, haberet sane, [de quo gloriari sibi posset Respublica. Sed quantae quaerelae exaudiuntur quotidie! Nascentes imperitis et audacibus traduntur manibus; matres miserae torquentur, lacerantur; funera obstetricum temeritate et inscitia ducuntur; saltem feminae ex earum culpa miseram vivere vitam coguntur, et ad aliam prolem concipiendam plane ineptae redduntur. Quam ob causam eo maiori cura et sollicitudine annitendum, ut, ad conservationem Reipublicae, malaque auertenda quam plurima, artis fundamenta nobis reddamus cognita; ne narratiunculis decipiamur, sed ut obstetrices, norma ipsis praescripta, qua res suas secundum artis scientiae et conscientiae leges gerere debent, in officio contineantur. Periculum feci, cum dignum existimauerim *argumentum haud vulgare*, quod accuratius perpenderem, et Specimine hocce solemni, pro summis in scientia medica, more maiorum, legitime obtinendis dignitatibus Doctoralibus paulo penitius euoluerem. Faxit Deus feliciter.

§. I.

Observatio prima.

Observamus, receptaculum istud membranaceum, in quo humor, inque illo foetus continetur, tempore partus rumpi, et disrupta velamenta liquorem profundere, ita, ut facile sit, nudas partes, quibus foetus in orificium, et per illud nititur, tactu explorare; rarius vero saccum membranaceum et placentam una cum foetu, in illo contento, hoc est, integrum ouum excludi.

§. II.

Observatio altera.

Porro notamus, incerto ante partum tempore, ex utero quarundam grauidarum liquorem sincerum serosum, vel, quamvis rarius, sanguine ex parte remixtum, post fragorem leuem, illumque interne perceptum, copiose et impetuose simul ac semel, quandoque etiam iteratis vicibus, pariori in quantitate effluere, saluis manentibus, foetum obuoluentibus membranis, nullamque inde notabilem orificii uterini dilatationem, neque ad partum dolores, neque partum ipsum, nisi determinato tempore, fieri.

§. III.

Confectarium.

Factum inde fuit, ut Magistri artis obstetricariae, *aquas hasce*, diuersis temporibus in grauidis et parturientibus profluentes et a se inuicem distinctas, diuiserint in *veras* et *spurias*.

§. IV.

Definitiones harum aquarum.

Per *veras aquas* intelligunt fluidum inter foetum eiusque inuolucrum membranaceum contentum; siue liquorem amnii foetui circumfusus: per *spurias* autem effluxum liquidi seroso-lymphatici, sanguine nonnumquam mixti, cum foetu tamen proprie haud connexi, ex utero grauidarum.

§. V.

Oui humani connexio cum interna vteri superficie.

De veris itaque aquis sermonem primum instituentes, earum cognoscere debemus *fontes*. Quapropter monendum, ouum foecundatum et ad vterum delatum, successiue replere concauam vteri superficiem, et pro eo, ac ouum maturius fit, vasa explicari, totumque turgere humoribus albuminosis atque expandi. Cohæsiō *a)* cognoscitur sub anatome grauidarum, fitque vel contextu simplici, vel villorum ope, qui ex ouo vndiquaque emergunt, et in poros vteri patentes se insinuant, ibidemque adhaerent; vt inde humores vterini in ouum per poros venosos penetrent, et arteriosi perinde in vterum se se exonerent, (vi circulationis sanguinis matris in foetum et vice versa).

§. VI.

Exterior oui membrana diuidua.

Exterius vnicum continuum et filamentosum integumentum, quod ouum vtero alligat (§.V.) *b)* et a quo circa placentae ambitum tenuior por-

a) Tempus, quo ouum a conceptione ad vterum adhaeret, incertum est. Quum tamen ratione adhaesionis gradualis detur differentia: probabile est, illud, intuitu nutritionis et incrementi, satis mature, quamuis in principio, ob tenuitatem villorum, qui vasis porisque vterinis inosculantur, cohaerere, cohaesionemque in principio valde esse exiguam. Conf. *Perillustis de HALLER Element. Physiol. Tom. VIII. pag. 75. 76.* Vidit autem in femina, non exiguo a partu tempore, totam vteri caueam chorio adhaerente succinctam, huiusque obseruationis mentionem fecit in *comment. ad BOERHAAVII Praelection. academ. Tom. V. Part. II. pag. 226. d.* idemque demonstrauit *III. PRAESES* in vtero humano grauido quinque mensium; interea probabile est, *prima fila nuda, saepe sanguine mixta, in vterum radicari et occurrere flocculis in vtero, ubi placenta primum adhaeret, sicuti etiam*

in tota oui externa facie, quamuis raro sub initium, exigui diuisi, subdivisi euentissimi exeunt flocculi, plus minus coalescentes, pro vt foetus grandescit. Vid. Celeberr. WRISBERG in notis ad ROEDERERI elementa artis obstetriciae not. 34. 35. pag. 33. Etiam si vero exterior haec oui membrana in principio flocculenta adpareat: in ouo tamen paulo maiori totius oui superficies mollis porosa, pulposa, filis breuibus, reticuli ad instar, composita, vasisque, e placenta illam continuantibus, gaudens conspicitur *chorionque refert, sine membranam ovuli veram, externe evolutam magis, qua subnascens, quamvis imperfectior adhuc distinguitur placenta, eiusque cum vtero commercium alitur.* Conf. *Perill. de HALLER Elem. Physiol. l. c. pag. 178.*

b) Nulla conspicitur vteri pars, quam chorion non obducatur intus.

portio ad concavam eius superficiem propagatur, *chorion* dicitur. Facies exterior constituit flocculentam, vasculoso-celluloso-fungosam chorii substantiam *c)*, versus placentam crassiorem, in plures cellulosas lamellas diuiduam, quarumque portiones, in utero post partum remanentes, cum lochiis excerni solent *d)*. Interior contextu celluloso tenui cum membrana altera, quam *Perillustris* de HALLER *e)* *mediam* dicit, *veram*, *uniuersum oui ambitum tenentem*, *albam*, *opacam*, *sitam inter chorion reticulatum et amnion*, *ab aliis vero ad internam chorii leuitatem relatum*, cohaeret.

§. VII.

Interior oui membrana.

Amnios est proximum et propius foetus inuolucrum, pellucidum, ouale, tenerius, firmitus tamen, membranae chorii seu *mediae* potius (§. VI.), ope tenerioris contextus cellulosi, contiguum *f)*. Membrana haec intus leuissima, extus subaspera in concauitate placentae rugosa fit, et quamuis in teneriori foetu totum funem contineat, certa tamen distantia in perfecto ad umbilicum accedit. Vasa sanguifera aegre in illa conspiciuntur; lacteis vero et lymphaticis uti et glandulis destituta est *g)*.

§. VIII.

c) NOORTWYK *Anat. uteri humani grauidi* pag. 13.

d) ROEDERERVS l. c. §. 68. pag. 32. 33. *Perillustris* de HALLER loc. cit. pag. 186. *Ill. de HAEN Rat. med. Part. VI.* pag. 29. Lis adhuc inter anatomicos est, de vero membranarum oui numero. Recte suspicatur *Perill.* de HALLER, eos, qui chorion intus laeue faciunt, hanc mediam voluisse membranam, l. c. pag. 188, et sic quoque sentiendum de diuisione chorii in duas lamellas ad mentem Galeni, teste HEBENSTRETTIO, *Antropol.* pag. 325.

e) l. c. pag. 147 seq. additque pag. 189. *Eadem est, a qua verissime plu-*

centa nascitur: in vera enim et solida membrana eius lanugo in teneriori embryone prouenit. Nec impossibile est ad mentem Excell. WRISBERGII l. c. not. 34. pag. 33. *in tanta uertate humorum gelatinosorum membranas in corpore animali formari posse in lamellas, certe membranis aemulas*, cum verius nuperis chorion a mucro parum differre videatur.

f) Conf. NOORTWYK l. c. §. 17. pag. 14.

g) *Perillustris* de HALLER fusius omnia descripsit *Element. Physiol.* l. c. pag. 189 — 192., et, quamuis NOORTWYK neget, vasa sanguifera in illa detegisse potuisse,

§. VIII.

Proprium unicuique foetui inuolucrum.

Membranae §. VI. et VII. indicatae *proprium* foetus constituunt *inuolucrum*, quum naturaliter quilibet suo in hospitio includatur et contineatur. Quoties plures adsunt foetus, diuersa etiam dantur loculamenta, et placentae, vel cohaerentes et connatae, vel separatae esse possunt; si excipias foetus connatos, qui vnico amnii excipiuntur integumento *b*).

§. IX.

Liquor amnii.

Foetus continet liquorem ab amnio dictum, sibi circumfusus, quo nunquam interior membranae amnii superficies destituta est. Res communis omnium sententia, tot obseruationibus et experientia quo-

potuisse, adfirmat tamen *Perillustr. de HALLER*, se vidisse semel ramum, ex arteria vmbilicali in amnion exporrectum, *l. c. pag. 191.* Cum his conferri possunt obseruationes, quas collegit *Comment. ad BOERHAAVII Praelect. acad. Tom. cit. pag. 341. 342. not. k.*

b) *MANNINGHAM Art. obstetr. comp. pag. 10. aphor. 2.* Gemellis, inquit, singulis suae sunt membranae, neque vquam utrique idem operimentum sortiuntur, nisi, adunatis corporibus, quod rarissime euenit, monstrum fiant. Consentunt *DEVENTER Oper. chir. nou. lum. obstetric. exhibent. P. I. pag. 50. NOORTWYK cit. loc. pag. 177. HEBENSTREIT Anthropol. forens. pag. 232.* Amnion, ait, unusquisque ex gemellis habet singulum, chorion autem plerumque unicum est, ast singulum, si gemellorum placentae separatae sunt. Et sic quidem negandum non est, gemel-

los veros, amnio distinctos, distinctas placentas, etsi coalescere possint, habere, vnicoque chorio interdum includi. Vidit enim *III. PRAESES* omnes membranas, cuius foetui proprias, in gemelliparis, duasque discretas vesicas cum distinctis placentis; interea *BRENDELIVS* anno 1735 secundinas foetuum duorum examinavit, quorum placentae diuersae, suo quidem chorio circumdatae et, vbi continguae sibi fuerant, connatae erant ligamentis membranaceis, similibus fere illorum, quae pulmonem cum pleura iungunt. An ergo haec factam forte superfoetationem probant? Anne potius ad gemellos veros, simul conceptos, pertinent? Possunt esse gemelli veri maturi, sed non aequae robusti. Neque tamen ex his, neque coalitu externi vtriusque chorii aliquid certi pro affirmanda superfoetatione deduci poterit, neque simpliciter adfirmari, illos tantum veros dici posse gemellos, qui in separatis amnii, vnico tamen chorio, eoque communi inuolucro continentur.

quotidiana confirmata fatis i). Hinc recte iudicat *Excell. WRISBERG* k): recentissimam *Cel. PATVNA* observationem, foetus sine inuolucro extra uterum inuenti, cuius placenta intra uterum haerebat, concipi vix posse.

§. X.

Eiusdem augmentum et imminutio,

Liquorem hunc pro incremento grauiditatis, ratione ad contentum foetum habita, quantitate minui, minorique ratione, ac foetus crescit, augeri, obseruatur l). Hinc *Perill. de HALLER* m) pro ratione qua propior origini suae, etiam vberior est aquula pro proportione foetus, immo abundat in ovo subuentaneo et foecundato, in quo vestigia foetus, qui in liquamen abiit, vix cernuntur.

§. XI.

Qualitas.

Tenuis et blandus est n), aqua specificè grauior, aliquid mucidi, plus tamen glutinis et gelatinosi continens, et, quamuis in volucris

i) *Cel. WRISBERG* l. c. pag. 32. not. 33. rem per analogiam illustrat. Omnes, affirmat, embryones, qui in utero materno perfecti haerent, et extra uterum ulterius perficiuntur, suis velamentis et quibusdam integumentis includi, ut nunquam nuda corpusculi foetus superficies tangat suae natiuitatis locum, sed embryones hominis et quadrupedum suis velamentis, auium et amphibiorum suis inuolucris, seminaeque plantarum suis membranis inuolui. Pergit eodem. Partum itaque appellari posse putant, dum embryo hominis et foetus quadrupedum uterum maternum egreditur, dum pul- lus auium atque amphibiorum suam testam derelinquit, dum denique plantae semen suam plumulam atque radiculam emittit.

k) loco citato.

l) Quantitatem huius liquidi in foetu perfecto et imperfecto exquisitè determinare haud valemus, cum pro indiuidui et

accidentalium circumstantiarum ratione differre possit. Hinc, partu existente maturo, in quibusdam parturientibus ad vnā alteramue libram profilit; saepius bis terue, obseruante *Ill. PRAESIDE*, indicatam quantitatem superauit; in aliis rursus ita consumitur, ut parcissimus humor in partu superfit. Quocunque autem modo id fiat: aquae vel excessu, vel defectu, peccare videntur. Posteriori enim casu molesta fit grauiditas, partusque quodammodo laboriosus; priori abundantia humidi mentitur, ratione expansionis abdominis, statum hydropicum vniuersalem, vel particularem, motum foetus parceptum obtundit, maiores autem tam tempore grauiditatis, quam partus creat molestias. Conf. *STUARTI* *Diff. elegans*, quae labor Friedianus esse videtur, de *Secundinis* nociuis aeque ac salutiferis pag. 60. 62. 63. 64.

m) *Elementa physiol.* pag. 192.

n) *Subsalsus* serique lactis haud ab- similis, ac in nonnullis animalibus sub- dulcis

lucris et quadrupedibus iunioribus limpidissimus appareat; versus tempus partus tamen in homine quodammodo turbidus redditur. Glutinosum et gelatinosum principium probat coagulum o), ad quod pronus est liquor; inde nascitur crusta subpinguis et lubrica, cutem foetus obducens et cuius etiam aliqua in amnii facie interna similitudo est. Haec ROEDERERO p) caseosa audit vernix, quam tamen Excell. WRISBERG q) pro materia, ipsis foetus rudimentis propria, aut connata, aut ex superficie corporis ubique secreta, habet.

§. XII.

dulcis observatur et confirmatur auctoritate HALLERIANA l. c. pag. 193. 194. Mutatus, inquit, per moram in cadavere et sponte forsitan in maturo foetu salsior fit, idem etiam in ovo, et glutinosior, non sine acrimoniae signis, ut digitos obstetricantis exasperet.

o) Experimenta debent institui in humore recenti animalis viui; quo in statu cogitur ab igne, acri alcohole, alumine, gallarum infusione, nitri spiritu. Conf. *Perill. de HALLER l. c. pag. 194*; cum per moram e calore calefescens ac putridus factus, neque ab igne, neque alcohole, neque spiritu nitri coëat, sed sub ignis tortura hoc in statu spumam agat et filamenta, demumque exsiccatus terram salelemque fixum relinquat. IDEM eodem.

p) *lib. cit. §. 194. pag. 89.* Sponte in hoc humore coagula caseosa et massulas pingues nasci, et eiusmodi massulas quoque putrediuorem relinquere humorem, docet *Perillust. de HALLER l. c. pag. 195.*

q) In resolutione huius problematis nolo vires meas experiri, cum ad mentem Ill. PRAESIDIS vernicem hanc tanquam sedimentum humoris agnoscam, siue depositum hoc sua ex indole ob imminutionem in relatione ad foetum, siue ex admixtione aliarum peregrinarum particularum fiat. Valida omnino sunt, quae Excell. Dn.

WRISBERG contra hanc sententiam protulit argumenta; interea tamen arbitror, 1) sedimentum hoc a liquore amnii demissum, tanquam corpus specificè leuius, in respectu ad foetum considerandum esse, quod iuxta leges adhaesionis, corpori specificè grauiori adhaeret, et tanquam crusta subpinguis, quo totum foetus corpus obducitur, vi principii visceri glutinosi et gelatinosi in capillata maxime eiusdemque molliori parte facile colligitur et coaceruatur; 2) videtur in recens natis magna huius vernicis adhuc superesse quantitas, quae partibus foetus adhaerens, non tantum vias transituro foetui hac quoque ex ratione lubricat, et iuxta ROEDERERVM mobile et periculosarum frictionum immune seruat foetus corpusculum, sed in viuis, intuitu abstersionis necessariae, e vinosa, et saponacea requirit. Neque deficit in mortuis; siquidem, teste *Perill. HALLERO*, etiam putridus amni liquor eiusmodi massulas relinquit; quae vero, ob mutatam humoris indolem, tunc quidem quantitate successiue imminuuntur. Hinc si ob stagnationem humiditatis et calorem loci in diu demortuis foetibus putredo augeatur: resolutio acredinem acuit; massula praecipitatae in motum fluiditatis ex parte rursus abripiuntur, et sic quidem nascitur humor, qui vulneratis partibus inimicus fieri potest (per not. u). Haec pinguetudo mucosa, foetus superficiem obducens, impedit transpirationem, et adf

§. XII.

Fontes liquoris amnii.

Sed quales, quaeris, dantur viae secreti huius humoris? Verum est, varias ab auctoribus prolatas esse sententias; interea siue a sudore, vrina eiusque cum sudore mixtione, siue stillatio humore e mammis foetus, saliali, narium mucoso, siue a gelatina funis, siue a folliculis vasisque chorii nondum demonstratis lymphaticis, siue ab exhalantibus extremis arteriis originem deducas: obstare tamen videbis constantem experientiam, qua conuincimur, auctam huius liquidi quantitatem in foetu minimo, et imminutam sub foetus augmento naturaliter reperiri (§. X.). Hinc, cum *Perill. de HALLER r*), humorem hunc perpetuo ab utero separari, adfirmet, cum *BOERHAAVIO s*) iudico: *in vasculis uterinis aliis praeparari lymphaticam nutritiam materiam, reddique adeo subtilem, quae ex meatibus uteri in poros chorii agatur, in vasis eius exactius mutetur, in amnii canaliculos abeat, ibi ulterius perficiatur, in cauum amnii instillet.*

§. XIII.

Usus eius tempore grauiditatis primarius visus.

Liquorem amnii foetum et continere, et alere, veterum doctrina renouata et ab illustribus auctoribus confirmata est *t*). Alitur maxime

assumatur, materiam ex superficie corporis foetus, vnde quasi circumfusi, vbique secretam esse: vix concipi poterit, quomodo impuritates eliminatae humori foetus alibili inseruire rursus queant. Tanquam humor connatus et materies, ipsis foetus rudimentis propria, si consideratur: ob indolem eiusdem in primis et vltimis gestationis temporibus mutatam (§. XI.), multum parit difficultatis; res tamen vltiore scrutinio digna est.

r) Conf. *Comment. in BOERHAAVIUM Tom. cit. pag. 342. not. 1.* vbi, mo-

re solito, hoc est, erudite, fusius omnia prosecutus est.

s) *Instit. med. Capite de conceptu §. 682. pag. 350.*

t) Possem contrarias auctorum celeberrimorum sententias in medium proferre, atque ex eorum fontibus argumenta petere, quae desumuntur ab humore amnii non gelatinoso, sed mucoso, vltimis mensibus magis salino, quam subdulci; ab humore ab ipso foetu excreto; impossibilitate degluti-

tionis,

xime foetus prioribus mensibus, sub vbertate aquarum, quamvis tunc etiam temporis non omne ius sanguini materno per funiculum dene-
gandum; vltimis vero grauiditatis mensibus praecipuum et maius ab
vmbilico, quam a liquore amnii, praestatur officium *u*). Hinc BOER-
HAAVIUS ad succum refert alibilem, et nutritionem primarium eius
vsum esse contendit; sicuti nobis quoque videtur.

§. XIV.

Secundarius varius est.

Praeter primarium, quem exferit vsum (§. XIII.), foetum am-
bit, vt libere crescere seque mouere possit, replet spatium inane, coa-
litum partium foetus inter se et cum membrana amnii arcet, inseruit
vtero dilatando; hinc columnam sistit aqueam, compressam, haben-
tem naturam solidi, qua vteri paries in sphaerae formam distenditur,
inque aequali rotunditate conseruatur, ne ille collabescens foetum com-
primat; praeterea efficit, vt vterus minus doleat, nimias foetus com-
motiones *v*) infringit impeditque, quo minus vel a calcitracione eius,
vel

tionis, etsi admittatur, illam vitio quo-
dam sola fieri pressione; ab infantibus
ore clauso natis, obesius, vitalibus; ab hu-
more in faucibus, naribus et ventriculo
foetus repertis, multum a dicto alibili re-
cedente, et magis inucum, ex folliculis oe-
sophagi, ventriculi et intestinorum sepa-
ratum, referente; ab exemplis foetuum, qui
diu ruptis membranis superuixerunt; quan-
titate humoris relativa, aliisque. Sed cum
Perill. de HALLER partim in *Comment.
ad Praelect. BOERHAAVII* Tom. cit.
pag. 347-358. not. o. partim etiam in *Ele-
mentis Physiologiae* cit. Tom. pag. 201-
205. omnia rite ponderando reiecerit: hisce
facile supersedeo, id tamen cum BOER-
HAAVIO *Inst. med.* §. 682. probabili sal-
tem ratione adfirmans; *humorem amnii a
foetu ore hauriri, deglutiri, stomacho
haerere, digeri, bile, succo pancreatis, sa-
liua, humore intestinali subigi* — — —

u) Conf. *Perillustis de HALLER
Elementis Physiol.* pag. 205. et in *Com-
ment. ad Praelect. BOERHAAVII* pag.
357.

v) Homuncio primis mensibus, molli-
bus adhuc instructus membris, cum li-
quore amnii grauiditatis specificae est; hinc
motus eius et allissio ad parietes vteri per-
cipi nequeunt. Quapropter a primo versus
medium gestationis tempus percepto foe-
tus motu male ad vitam foetus concluditur,
et de illa iudicatur, immo erronee ab hoc
termino incerto calculus grauiditatis duci-
tur, cum facillime inde confusio inter par-
tum praematurum, maturum tamen, et
serotinum, quamvis perfectus nonimestris
sit, nasci soleat. Dum vero foetus pon-
dere suo grauior fit, dum firmitate auge-
tur: allissione ad vteri habitaculum facta,
matri saepius creat molestias, et teste STVAR-

vel vteri contractione, vel musculorum abdominalium et diaphragmatis actione, vel vi quadam externa laedi possit w).

§. XV.

Utilitas harum aquarum in partu.

In partus negotio aquae formatae *optimum*, orificium vteri leniter diducendi et segmentum inferius vteri attenuandi, exhibent *instrumentum*, et sic foetui egressuro viam parant. *Aquas formatas* dicunt *velamenta* *oui cum liquore, vesicae ad instar, per orificium vteri prominentia*. Etenim sub quouis vero ad partum dolore, fundi vterini constrictione, resistantiam ceruicis superante, iuuante voluntaria musculorum abdominalium actione, ouum versus orificium propellitur et vesica intra orificium premitur, illudque dilatando propellitur. Seruat vesica figuram cuneiformem x), ipsaque cunei ad instar orificium vteri mollissime et successive diducit. Supponit itaque successionem membranarum, ab interna, cui adhaeserunt, vteri superficie; interea sufficientem quoque renisum, ob vim, quam velamenta patiuntur, et modum, quo aquae repletae durescunt. Hinc ratio, cur expansis membranis in partu naturali tangenti digito y) aditus ad foetus

B 2

tus

to, *Diff. cit.* §. XVI. pag. 63. fugillationem abdominis externe conspicuam inducit. Obseruauit frequentius Ill. PRAESSES sub pariori aqua fortiores foetus agitationes, sub abundantia autem debiliorem impressionem; a foetu vtero inductam; a quo signo grauidae saepius deceptae accusarunt vel debilitatem foetus, vel eius mortem, immo in coniuncto cum grauiditate statu hydropico, certa alias grauiditatis signa, nimirum mammarum intumescen-
tiam cum lymphâ, lacteis striis distincta, mutatum areolarum colorem et turgescen-
tiam papillarum, nec non motum foetus in vtero, plane defecisse, singulari quodam didicit exemplo.

w) Conf. ROEDERERVS *loc. cit.* §. 72. pag. 34. STUARTVS *Diff. alleg.* §. VIII. pag. 14.

x) Sermo hic tantum est de forma bul-
lae aquae in partu naturali, cum in prae-
ternaturali differat pro differentia partis,
ante orificium vteri sitae, et praemature in
illo aquarum effluxus contingere soleat:
(per principia artis obstetricariae). Conf.
ROEDERERVS l. c. §. 593. e) et §. 6.
14. pag. 256.

y) Haud excluditur necessitas tactus du-
rantibus doloribus, qui non respectu foetus,
quam potius dirigendorum motuum et eo-
rum

rus caput praeccludatur. Remittente hac actione et redeunte contractione segmenti inferioris, membranae rursus relaxantur, mollescent, liquor amnii refunditur, redit quies, et tunc quidem tangenti licet, foetus situm et effectus dolorum, intuitu descensus capitis foetus in peluim, factaeque orificii diductionis et attenuationis, rite explorare.

§. XVI.

Continuatio.

Dolores, frequentia et vehementia incrementum, quales sunt *conquassantes*, velamenta cum capite foetus per peluim ulterius vrgent, vaginae latera distendunt, bulla nonnumquam extra genitalia prominet expansa et perinaeum reprimat z), continuis fere sub motibus disrumpitur, aqua effluit a), sed non omnis, caput in partu maxime

rum diiudicandi effectus institui solet. Sic videmus, tactu tam sub dolorum quam quietis alternatione, debita circumspectione interdum opus esse.

z) ROEDERERVS l. c. §. 310. pag. 138. *Quoniam foetus, inquit, axin pelvis sequitur, versus anum tendit. Dum vero vaginam peragrat, successively parietem eius posteriorem intestinum re-ctum et perinaeum versus os sacrum re-primat.*

a) Profluentem iusto citius aquam HIPPOCRATES inter mala retulit, dum *Coac. Praenot. Edit. Foëstiana Sect. II. n. 536. erumpentia*, ait, *ante partus aquosa, mala*; et antecedenti n. 513. *in muliebribus purgamentis, quae ante partus aquosa prodeunt, malum denunciant.* Foetus enim per sicca veluti loca vrgetur; transit sub specie solidi, qui prius sub specie fluidi transibat; eius membra inaequaliter premunt aut premuntur. Vid. *Perill.*

de HALLER in *Comment. ad Praelect.* BOERHAAVII l. c. p. 395. Et, sicuti liquidum sub transitu omni aequaliter vrgetur, ita disruptis velamentis, caput foetus, etsi naturaliter positum sit, tam pro figurae, quam compressionis varietate experitur vim nitentis solidi, immo orificium vteri una cum reliquis viis dolorifice magis adficitur. Si caput in progressu ad oram pelvis inferioris spatium pelvis ita repleuerit, ut aquae amplius refundi nequeant: tunc manet sub motus quietisque alternatione, faccus durus expansus, excepta aliquali differentia graduale; quo vero cum fragore disrupto, aqua ante foetus caput posita uno impetu profluit. *Hae aquae dicunt anteriores*, cum retro foetum magna earum retineatur portio, retinenda omnino pro partu facilitando. *Posteriores* sequuntur, foetu vel ad caput usque nato, vel toto eius prodeunte corpusculo, haud sinceræ tamen, sed cum sanguine mixtae. Quod si sub descensu velicae in et per peluim facta iam fuerit membranarum disruptio: alia semper

xime naturali mox sequitur; nisi forsan integrum ouum excludatur b).

§. XVII.

Conclusio.

Ex quibus igitur patet, bullam hanc esse optimum instrumentum naturae, quod male lacerant ignarae et temerariae obstetrices c) in partu naturali. Solent enim membranae sua sponte *intra vaginam ipsumque os uteri disrumpi: quod a moderatis doloribus tardius fit, citius a praecipitatis: citius etiam cum membranae fuerint tenuiores, serius cum*

B 3

crassio.

semper aquarum posteriorum portio, ab urina, quae tunc temporis saepius cochleatim profilit, et colore et odore distinguenda, profluit, lubricas ac madidas seruat vias. Aliter res se habet in partu praeternaturali, et naturali difficili, in quo caput totam pelvis cavitatem repleuit.

b) Nonnunquam hoc contingit exoptato maxime euentu, quamvis a quibusdam celeberrimis Viris non inter exoptatos referatur partus. Vid. *Excell. WRISBERGII* adnot. 71. ad *ROEDERERVM* §. 186. pag. 86. Prouoco ad experientiam *III. PRAESIDIS*, et, quamvis id tantum fieri iudicet *ROEDERERVS*, *quoties cum ampla pelui partus praematurus insolito impedimento non turbetur*: lubens quidem concedo, adfirmo tamen, debitis sub requisitis et conditionibus cum respectu foetus, tum pelvis, exclusionem totius oui, tempore partus conueniente et maturo fieri, et haud raro fieri, vt integrum excutiat ouum, absque villo matris et foetus detrimento. Omne enim metuendum forsan periculum non latet in partu, quae tali, quam potius in neglecta externa circumspeditione, quae semper necessaria. Quod enim placentae solutionem attinet, quae hic

supponitur: par ratio mihi videtur proximae naturalis et vulgatissimi partus, in quo ultimo nixu aqua exilit, et secundinae vel sponte foetui succedunt, vel leni funis agitatione extrahuntur. Teste enim *ROEDERERO* l. c. pag. 139. §. 313. *foetum exclusum placenta mox insequitur*. Conf. etiam §. 230. pag. 103. Eiusmodi partus naturalis speciem *EVAE* contigisse credibile est, eundemque quasi communem esse tot gentibus Indis, quibus absque vlla arte obstetricia sanissime parere, familiare est; sicuti id *Perill. astris de HALLER* variis probauit adductis in *Adnotat. ad BOERHAAVIUM* Tom. cit. not. 22. pag. 396. obseruationibus.

c) Vid. *Perill. de HALLER* in adnotat. ad *BOERHAAVIUM* l. c. pag. 393. Hinc partus naturalis non turbetur cum naturae opus sit, errore autem obstetricantis peior reddi possit. Consentit *Excell. WRISBERG* in not. ad *ROEDERERVM* l. c. pag. 113. not. 86. *Magis enim, inquit, partus turbatur committendo, quam omittendo, et obstetricibus nunquam satis inculcari illa regula potest, in partu naturali: NIHIL AGERE.*

crassiores. d) Hinc recte iudicat STUARTVS e): in partu naturali membranas, etiam extra corpus muliebri positas, rumpendas non esse, antequam et caput infantis ad aures usque editum sit, ne, illis citius discriptis, vaginae vero orificio nondum sufficienter aperto, caput, vi irruens, et illi, et perinaeo rupturam inducat f).

§. XVIII.

Inuolucra gemellorum pluriumque foetuum in utero.

Si plures foetus utero inexistunt, quilibet a suo liquore et inuolucro comprehenditur, (§. VIII.) g) et in gemelliparis obseruamus, ita sibi inuicem apprimi, ut aequalis maneat uteri extensio; hinc, teste ROEDERERO h), frustra apud cunctas grauidas, quae gemellos ge-

runt,

d) ROEDERERVS l. §. 186. pag. 87. et §. 241. pag. 109. Dum laudatus Vir loco citato meminit crassorum et tenuium integumentorum; in mentem mihi incidit aphorismus MANNINGHAM lib. cit. pag. 10. Membrae aequae crassiores nempe infantem in exitu remorantur, tenuiores prius ruptae, quam os uteri satis dilatetur, humorum inopem derelinquunt. Negari non potest, inuolucra plus minus crassiora esse posse; male vero vel in tenuitate vel crassitie rationem partus praeternaturalis quaesiuere veteres. Neque enim, si ad illorum mentem membranae iusto crassiores sint, detrimentum, quam utilitatem potius adferre possunt; quum difficilius rumpantur, vi motuum eo magis propellantur, partes omnes dilatent, sicque partum non retardent, sed potius iuuent. Contrarium utique de tenuibus, si dentur, sentiendum.

e) Diff. cit. §. XV. pag. 60. 61.

f) ROEDERERVS §. 341. probe monet, in partu naturali difficili, etsi etiam diutius protrahatur, pro eo ac-

celerando velamenta non rumpenda esse. Quum vero constet, velamenta incerto tempore rupta, amnii liquorem profundere: in casu optimae partus speciei concedit velamentorum solutionem, ubi scilicet totum uteri orificium diductum est, caput foetus vaginae ostium replet, et velamenta e genitalibus promineant expansa; et Excell. WRISBERG vesicam, dimidiam partem extra genitalia prominentem, cessantibus doloribus, dilacerare iubet.

g) Tres foetus perfectos, viuentes, naturaliter intervallo duarum horarum a primipara cum distinctis, quamuis minoribus, placentis exclusos, obseruauit Illustr. PRAESBS, sicuti et MAVRICEAV Obser. 146. nec non E. N. C. Dec. III. a. 7. 8. Obser. 45. descripserunt; a quibus tamen differt obseruatio, a MOTTIO Traité des accouchemens Obser. CCXLIII. pag. 530. 531. facta.

h) l. c. §. 284. Signa a STUARTO Diff. cit. §. IX. pag. 49. adducta fallere recte animaduertit ROEDERERVS l. c. §.

runt, sulcus vel fovea, regionem distinguens, binique monticuli, ad hypochondriorum regionem eminentes, quaeruntur. Partu prioris absoluto, ex duritie eminentis abdominis minus consueta i), et aquis de novo formatis, inque ergastulo sese mouente foetu, exploratu facili, certitudinem euincimus. Potest hoc in casu huius partus eadem ratione, ac prioris, absolui, vel non. Priori modo bulla distenditur et ante capitis exitum disrumpitur. Posteriori vero obstetricans de certitudine alterius conuictus, negotium naturae haud commitit, sed, si adsit situs iniquus, vel necessitas intuitu matris foetusque vrgeat k), sine mora membranus lacerare, foetumque in pedes dirigere, eundem iuxta regulas artis extrahere, matremque a secundinis, plerumque cohaerentibus, liberare et curam vteri habere tenetur l).

§. XIX.

Pro partu accelerando nonnunquam velamenta rumpenda sunt.

Longe alia est ratio aquarum, in partu praeternaturali, difficili naturali, praemature et abortu profluere solitarum, vel si instituenda operatio artificialem exposcat membranarum aperturam partusque accelerationem. Diffusus autem nimis forem in exponendis iis, quae ratione caussarum, prognoseos et necessitatis, huc spectare videntur; quapropter id ingenere tantum moneo: in partu cum lethifera sanguinis per vterum

02—705. pag. 284—285. Hinc foetum numerus ante partum dubie conoscitur. IDEM §. 70.

i) ROEDERERVS l. c. §. 319. pag. 43.

k) IDEM §. 712. pag. 287. STVARVS §. IX. Viginti quatuor horarum spatium post partum naturalem prioris foetus, alterum, membranis suis inclusum et adhuc viuum, una cum secundinis adhaerentibus ex vtero primiparae eduxit III. PRAE-

SES. Auxilium eius requirebatur ob relictas in vtero secundinas, cum mater, inficia, se adhuc foetum in vtero gerere, imperitae obstetricis manibus se committere noluerit.

l) Quod si prior foetus oblique situs sit: caue, ne sub versione alterius membranas laedas et membra confundendo partum multo difficiliorem reddas. Vid. ROEDERERVS l. c. §. 710. pag. 286. MAURICEAU *Traite des Maladies des femmes grosses* pag. 326. 327.

uterum profusione coniuncto, et praecipue, si placenta orificio vteri adhaereat, ad saluandam et matris et foetus vitam, citissimam requiri opem, quae in eo consistit, ut absque habito respectu ad situm foetus, etsi etiam naturaliter positus sit, et axi pelvis respondeat, quam citissime integras adhuc membranas vel digitis, vel instrumento aperiamus, foetumque aquis suis adhuc circumfusus, prehensis pedibus, dextre educamus, uterum a secundinis et impuritatibus liberemus, et pro sistendo fluxu ad constrictionem disponamus *m*).

§. XX.

Aquae spuriae.

Aquis veris, siue liquori, foetui in membranis circumfuso, opponuntur *spuriae* (§. IV.) et germanice dicuntur *wilde Wasser n*). Haec cum *veris* frequentissime confundi obseruabis. Pertinent ad illarum historiam *o*).

I. ea, quae continentur §. II.;

II. ab his orificium non amplius reddi, quam ut minimum admittat digitum *p*);

III. post effluxum uterum quodammodo constringi, et volumen abdominis ex parte imminui;

IV. post

m) Praeter MAURICEUM et ROT-
TIUM aliosque conf. STUARTVS *Diff.*
cit. §. V. VI. pag. 36—42. et *Perillustis*
VAN SWIETEN *Comment. in aphorismos*
BOERHAAVII Tom. IV. pag.
507 seqq. quamuis laudatum pag. 509.
praesidium, membranas, aquas continentes,
eam ob causam rumpendas esse, iudicet,
ut detur maior facilitas contractioni vteri:
ut plurimum tamen insufficiens et tan-
tum temporarium esse, experientia confir-
mat.

n) Ita vocauit illas HILSCHERVS de
impedimento partus.

o) Hanc fideliter tradunt STUARTVS
Diff. cit. §. XVII. pag. 65. et *Clar. D. G. A.*
FRIEDIVS, Medicinae ut et artis obstetri-
cariae Practicus apud Argentineneses feli-
cissimus, in *primis lineis artis obstetrica-*
riae in usum praelectionum nuper edi-
tis pag. 47.

p) RORDERERVS l. c. §. 190. pag. 88

IV. Post illarum euacuationem *q*) nixum fere nullum sequi, sed foetum ad tempus perfectionis in vtero saluum remanentem, demum, aquis rite formatis et membranis disruptis, iusto excludi tempore.

§. XXI.

Conseſtarium.

Exinde patet, *aquas* sic dictas *spurias*, cum liquore amnii haud connexas *r*) (§. IV.), neque perpetuas (§. II.), non constituere essentialem sed accidentalem tantum, si adsint, vteri grauidi partem.

§. XXII.

Origo aquarum spuriarum non plane ignoratur.

Infolitus hicce status, a naturali recedens, habet omnino rationes sufficientes, quas nisi vere, *probabili* tamen *ratiocinio* eruere possumus;

q) Tertio et dimidio a conceptione mense praeterlapso, profluxas subito sub somno aquas, subsequentibus postea doloribus, metum abortus inducentibus, et quarto die rursus recurrentes, cum parua quantitate sanguinis absque notabili orificii vterini diductione, sed determinato tempore viuo in lucem edito foetu, notauit MAURICEAU Obser. LX. pag. 51. 52. Qua ex obseruatione didicit, metum abortus esse inanem, si sub eiusmodi statu orificium vteri parum immutatum, sed post aquarum effluxum constrictum clausumque maneat. Ab eodem iterata et per intervalla ad quintum vsque grauiditatis mensem continuans aquarum spuriarum effusio, absque vilo grauidae foetusque damno, indicata fuit Obseruat. CXIII. pag. 92. 93. vti et sex ante partum hebdomadibus Obser. XIX. pag. 17. nec non Obser. CXLVIII. pag. 117. Conferatur quoque KRAMERVS Commmerc. litt. Norinberg. 1736. hebd. 36. Pariter meminit laudatus

antea MAURICEAU Obser. DCLI. pag. 502. felicitis partus, quamuis aliquot ante illum diebus absque doloribus insignis aquarum spuriarum profluxerit quantitas. Quarto sextoque absque dolore profusas aquas spurias descripsit MORTIUS l. c. pag. 550. De similibus, septimo mense obseruatis, legantur E. N. C. Dec. II. a. 7. Obs. 100. III. PRAESES in grauida quinque mensium, a leni abdomini inflata contusione, post perceptum fragorem eumque internum, larga quantitate subito et semel profusas vidit aquas, easque sponte in alia quindecim ante partum diebus prorumpentes obseruauit; integris manentibus foetum inuoluentibus membranis, et seruato in binis iusto partus termino. Possem, si vellem, aliorum adicere testimonia; sed haec sufficiant.

r) Absque aquis amnii foetum sanum et tutum viuere non posse, in antecedentibus iam demonstratum fuit. Conf. §. §. XIII. XIV.

sumus; hinc, quamuis hac in re non consentientem habeam ROEDERERVM s), adfirmo tamen, *originem aquarum spuriarum non plane ignorari.*

§. XXIII.

Variae inde proponuntur hypotheses.

Hydatides, quas RVYSCHIVS dicit vesiculas aut ampullulas aquosas, e pedunculis dependentes, sicuti in variis internis partibus, ita etiam in vtero generantur, ibidemque a compressione vteri, extensione eius tempore grauiditatis motuque foetus patiuntur iniurias. Quapropter etiam fieri potest, vt vel ab internis vteri hydatidibus, vel circa ceruicem t) eius enatis et disruptis, aquae spuriae originem ducere possint. Simili ratione concludo ad *hydropem vteri*. Quemadmodum enim a congerie hydatidum, praesertim sacco inclusarum, hydrops sic dictus saccatus vteri oritur, ita, si ab illo aquas spurias tempore grauiditatis prouenire posse adfirmes, nec rationi nec experientiae contrariatur u). Quod vero vasa lymphatica, quae disrupta accusantur, attinet: haec in brutis quidem visu facilia sunt, rarius autem in vtero humano deteguntur v), neque cum fragore percipiendo

s) loco citato §. 191. pag. 88.

t) Conferatur ROEDERERVS I. c. §. 191. Hydatides vero a sic dicto ouario NABOTHE distinguendas esse, NIXUS SANTORINI et MORGAGNI observationibus, iudico; etsi non neget, vesiculas, ad sic dictum ovarium pertinentes, lympham viscida, siue muco lento, pellucida tamen, plenas mutari posse, et interdum hydatidum naturam induere.

u) Vid. MAURICEAV *Obser.* CCIX. pag. 175. 176. RVYSCHIVS *Obser. anat. chirurg.* *Obser.* XXXVII. XLVI. III. PRAESES *Fasc. alter. Observat. anatom. rarior. n. g.* pag. XXXVI. XXXVII.

Hydatides saepissime extrema vasorum mutata indicare, monuit cit. PRAESES *Obseru. IV. pag. VI.* IDEM vidit insignem hydatidum numerum, diuersae magnitudinis figuraeque ovalis, ex vtero septuagenariae, racemorum ad instar, intra labia propendentium. Hydatidis a conceptu deiecta recensetur *Breslauische Samlung 1725. M. Nouembr.*

v) Conf. *Perill. de HALLER in Adnot. ad BOERHAAVIUM cit. Tom. not. f. pag. 37.* Quamuis autem valde obscura sint, lymphaticorum tamen inter alios meminit *Cel. MORGAGNVS Aduers. anat. IV. pag. 76.* Vbi: ante annos fere duodecim in *Venetia Puerpera et vidi ipse,*

do rumpuntur, neque tantam fluidi quantitatem simul et semel emit-
tere valent, quantam sub effluxu aquarum spuriarum perhibent seduli
naturae Observatores (§. XX.).

§. XXIV.

Plures adhuc recensentur.

De ouis subuentaneis non est, cur dubites, cum aqua abundant,
et plures historiae *m*) ouorum de vtero excussorum prostant, eaque
subuentanea sint, quae vel in virginibus pollutionum more, ad cogita-
tiones libidinosas excluduntur, vel ad inutilia referuntur, quorum foe-
tus casu aliquo periit. Hinc etiam ROEDERERVS *x*) *vas lymphaticum*,
inquit, *ruptus velamentorum hydrops, ouum subuentaneum ruptum*,
forasan ad verum accedunt, cum allantois rupta y), *trans-*
sudatio per membranas, membranarum rima z), *nequeant probari;*
C 2 nisi

et iis, qui sectioni aderant, Amicis do-
ctissimis ostendi vasa lymphatica, tur-
gentia admodum, atque adeo satis su-
perque conspicua, quae sub exteriori tu-
nica vteri prope osculi regionem mani-
festissime reptabant.

m) Conf. Perill. de HALLER in Com-
ment. ad BOERHAAVII Praelectiones
T. cit. pag. 159 et 197 seqq. Analogiam
videmus in auibus et gallinis, quae saepe
oua inania ponunt, et, vt taceam BREN-
DELIANAS obseruationes, laudatus an-
tea Vir Elem. Physiol. Tom. cit. pag. 65.
66. in homine, ait, minime rarum est,
et ipse vidi aliquoties, edi oua aut in
vtero reperiri simillima verorum ouo-
rum, in quibus membrana sit, villos un-
dique explicans et humor, praeterea ve-
ro nullum embryonis vestigium.

x) ROEDERERVS l. c. §. 191. p. 88.

y) De allantoide humana adhuc dubita-
tur, et plurimae vbique sunt tenebrae.
Conf. Ill. PRAES. Programma de vracho
humano ad Diss. de ouo humano foecun-
dato, et quae continentur in HALLERII-
NIS Elementis Phys. Tom. [cit. pag.
207—215.

z) Quod si quidam adfirment, aquas,
quibus foetus innatat, ipsasmet esse, atque
a membranis, easdem cingentibus, causa
quadam interna, qualem adduxit MAVRI-
CEAV Obs. L. pag. 44. et DCXI. pag. 502.
superne disruptis provenire: nulla inter
aquas veras et spurias intercederet differen-
tia, huicque sententiae quam maxime ob-
staret, ordinarie nullos harum aquarum
effluxum praecedere aut sequi nixus, sed
iusto tempore partus verarum aquarum
effluxum cum veris ad vterum directis mo-
tibus contingere (§. XX.).

nisi forsan assumas, inter chorion et mediam membranam (§. VI.) aquam vitiose collectam, exitum quaesivisse α).

§. XXV.

Observatio et sententia Friediana.

Quibus omnibus rite pensitatis iudicandum, aquas spurias ab hydropo saccato et ovo subuentaneo, missis reliquis, repeti quidem posse (per anteced.); meretur tamen prae aliis singularis FRIEDII, Venerandi Parentis, observatio attentionem. Utar verbis, quibus S T V A R T V S β) mentem *Observatoris* expressit. „Veritati proximius accedunt „illi, qui placenta taliusmodi grauidae post partum eius extractam, „sollicite inspicientes, et illam massam quandam carneo-spongiosam, in- „formem, a placenta vera interstitio membranoso separatam, adhaeren- „tem habere videntes, perhibent, mulierem grauiditatem conceptio- „ne gemellorum iniuisse, horum vnum iuxta naturae leges accreuisse, „alterum vero in conceptionis primordiis vitam, casu nescio quo, fini- „uisse, placenta vero huius aequae ac membranas rite substituisse, illam „placentae alterius foetus suis radicibus sparsis adhaesisse, has vero se- „rum, a vasis lymphaticis depluens et foetus mortui stamina tempo- „ris tractu soluens recepisse, ac durante grauiditate, ad vltimum vsque „eius mensem conseruasse, tunc vero alterum foetum robustum ac varie „se se mouentem illas membranas, aquis plenas, ad hunc vel illum „marginem ossis peluis tanta vi impegisse, ut hae vltius resistere ne- „sciae, sed cum fragore dissilientes, illas per orificium vteri, aliqua- „tenus iam hians, impetuose simul ac semel effuderint.

§. XXVI.

α) RVYSCHIVS *Thef. anat.* X. No. CLV. pag. 33. Diuisio, inquit, membranae chorii in duas lamellas aliquando corpore viuo fit, nempe cum humor in amnio contentus ex parte stillauerit, aut viam sibi quaesiuerit inter dictam

duplicaturam, et tunc bini liquores in partu erumpunt, id quod forsan erroris causam dedit illis, qui tertiam et alantoidicam membranam statuunt in corpore humano — —

β) *Diff. cit.* §. XVII. pag. 65. 66.

§. XXVI.

Confirmatio huius observationis.

Mentem auctoris illustrent observationes *III. PRAESIDIS*, quas adduxi not. q. ad §. XX; quibus tamen addo, *ILLVM* sub accuratiori scrutinio binarum secundinarum; post partum exclusarum, inuenisse:

- I. irregularem et a naturali forma recedentem earum figuram,
- II. in qualibet placenta, more cotyledonum, secundinis veris minorem adhaesisse similis substantiae portionem, interstitio membranaceo separatam, et
- III. laceras membranas separatim maiori minoriue placentae, sic dictae *accessoriae*, circumferentiae adhaerentes, in duas commodè diuidi potuisse lamellas.

Quare exinde probabili ratione deduxit, his in subiectis

- a) factam fuisse sub initio gemellorum conceptionem,
- b) gemellos mediante interstitio membranaceo concretas habuisse placentas,
- c) vnum ex his vna cum secundinis ad debitum gradum extensionis et perfectionis peruenisse,
- d) alterum vero prioribus mensibus in utero extinctum inque aquis suis solutum fuisse, auctas vero aquas, ob rationes tam connexionis interstitio membranaceo diuisarum, utero adhaerentium placentae portionum, quam legum secretionis liquoris amnii (§. X.),
- e) demum vero ova haec quasi inania a causis diuersis, tam externis, quam internis, vehementioribusque inde excitatis foetuum commotionibus disrumpi subitaneasque aquarum euacuationes accidere potuisse.

§. XXVII.

Quid post eruptionem aquarum spuriarum in grauidis obseruandum.

Quod si igitur inexpectatus eiusmodi aquarum in grauidis, diverso gestationis tempore, contingat effluxus: caueant sibi obstetricantes,

res, ne illas pro veris agnoscant, neque grauidas ad partum cogant, aut ad nixus edendos excitent, neque sic dicta vterina pellentia, more consueto, exhibeant, neque externa tonica in auxilium ducant, sed, si effluxas constriction vteri et defectus motuum *aquas spurias* confirmauerint, quietem animi et corporis cum conueniente diaeta, iunctisque temperantibus, ac pro rei necessitate, abstergentibus balsamicis vterinis suadeant seduloque commendent γ). Quamuis enim verum sit, grauidas utplurimum praeter inanem inopinati et difficilis partus metum damna pati nulla (per observationes): notandum tamen, aquarum spuriarum profluxum tunc quidem vtero notabilem inferre posse mutationem, quando nimia eius quantitas subito profusa fuerit, et, licet etiam in plurimis effluxum harum aquarum haud sequatur abortus, vel partus praematurus δ): non omni tamen carere videntur periculo; cum vterum ad validam constrictionem disponere possint ε). Quo itaque in casu, si plethora eaque commota adsit, praeter indicata curandum, ut sufficiente in brachio instituta venae sectione adhibitisque temperantibus, sub conueniente vitae regimine, mala extimescenda auertantur.

γ) Conf. STUARTVS l. c. et ROEDERERS l. c. §. 192. pag. 89.

δ) MAURICEAU l. c. Obs. L. pag. 48. ubi inter alia inquit: *Ces sortes d'écoulemens d'eaux, qui arrivent ainsi pre-*

maturement et causent ordinairement dans la suite l'avortement. — — —

ε) Vid. ROEDERERS l. c. §. 192. pag. 89.

FRIDERICO AEMILIO KOENIG
MEDICINAE CANDIDATO

S. P. D.

IOANNES TOBIAS CARRACH ICTVS,

POTENTISSIMO PORVSSOR. REGIA CONSIL. INTIM.

REGIAE FRIDERICIANAE DIRECTOR

FACULT. IVRID. PRAESES ORDINARIVS.

*Iudicabunt forsitan nonnulli hanc vitrici gratulationem TIBI parum
auspicatam: vix enim sinistri quid prauignis obuenire potest, quod
vulgus et iuris, maxime Romani, conditores in vitricorum non re-
verant rationes. Sed salua res est. Equidem horum argutias alia
examinabo occasione. Contra reliquorum vero reprehensionem instar
blatii est, quod de nouercis, licet saepe non minus iniuste, aequae ma-
gnum, imo malignius ferant iudicium: nondum enim in fabulam
biit, ut tempora, quae ab hominibus accusantur, uti nouercantia
dicuntur, ita et, sit venia verbo, vitricantia audiant. Sed ad ma-
gis seria. Et TIBI et aliis huius urbis ciuibus, non latet, qualem me
efferim ex eo tempore, quo cum matre TVA in rem meam familia-
em transisti paruulus per tredecim annos mea vsus educatione, eo
minus lucrosa mihi, quo minus vel obulus saltem ex bonis beati TVI
patris*

patris meo cessit commodo. Possem plura addere; nisi tritum illud
fugerem: beneficiorum commemoratio est ingrati animi exprobratio

Sufficiant haec, ut sincerus iudicetur meus applausus. Ex an
mo TIBI ergo gratulor curriculum studii Medici academicum tot v
ris Perillustribus, Illustribus, Excellentissimis, Consultissimis, Expe
rientissimis, imprimis Büchnero, Boebnero, Iunckero, Eberhardto
aliis, facem praeferentibus; examinaque CANDIDATORVM exacta
Gratulor honores Doctores TIBI a gratiosa Facultate Medica Re
giae Fridericianae decretos. Imo gratulor TIBI spartam ad Ma
gnifici et Illustris Domini Iunckeri praes. tempore Academiae Regiae
huius Fridericianae Pro Rectoris commendationem delatam, Deumque
Optimum Maximum precor, ut in posterum quoque consiliis ita adesse
velit Tuis, quo omnia in Sui gloriam, TVAM proximique salutem
MATRIS TVAE, maxime si fatis concesserim, solatium, familiaeque
cedant splendorem. Quod reliquum est, me semper habebis salutem
TVAE cupidissimum. Vale. Dab. Halae Magdeburgicae die XV
Octobris A. O. R. CIOIO CCLXIX.

PRAENOBILISSIMO ATQVE PRAECLARE DOCTO

DOMINO CANDIDATO,

S.

PRAESES.

Quum a primis aetatis annis Diuinae Artis fundamenta in hac Musarum Sede posueris, insuperque Berolini ea, quae ad solidiorem structurae corporis humani cognitionem, et ad auxilium, miseris parturientibus ferendum, pertinent, eo successu perfeceris, ut tandem maturis studiis summis Artis Proceribus TE illum probaueris, qui laurea Apollinea condecorari meretur; quo praeclara cum laudabili industria et morum probitate acquisitorum profectuum patriae reddere possis documenta: valdopere gaudeo, felicem TIBI aliisque illuxisse diem, in quo promeritos Honores, ab inclyto gratioso Ordine decretos, praemii loco, TIBI conferre queam. Magna mihi et praeclara de TE promisi, cum ex amica TVA consuetudine, (nam inter primos iuuentutis charus mihi semper fuisti) viderim, TE singularem in actionibus alacritatem et in discendis quasi impetum ostendisse, ita prorsus, ut freno magis, quam stimulo opus habueris. Quum itaque nobilis genere, felix fortuna, animoque supra plebeios erecto cathedram nunc adscendis, quo TVA TE virtus euocat: parem TE quoque in defendendo exhibito Specimine iis ostende, qui celebritate eminent. Satisfecisti,

fecisti iam Celeberrimis TVIS Praeceptoribus in utroque examine. Satisfecisti etiam magnae illi spei, quam de TE conceperunt omnes, quibus in recenti memoria, quanta cura, quantoque Patrio amore Perillustis Dominus Vitricus, quem honoris causa nomino, Venerandus Fridericiana Senior, TE prosequutus sit, et quam sollicitus semper fuerit, ut, cum Medicum eruditum faciat omnium cognitio, ea, quae indissolubili nexu cohaerent, principe instituto addiscerentur.

Persuasus igitur sum, TE lauream supremam ita ornaturum, ut eandem summa cum laude tueri semper possis. Gratulor itaque TIBI, DIGNISSIME CANDIDATE, de laboribus academicis, ad felicem finem perductis deque promeritis in Medicina Honoribus. Gratulor ILLVSTREBVS PARENTIBVS et SPLENDIDAE GENTI CARRACHIANAE de filio optimo et erudito. Gratulor denique Patriae de practico felicissimo, quem singularis Aesculapii fauor promittit. Indulgeat Supremum Numen conatibus TVIS, in posterum suscipiendis, resque omnes peragendas prospere semper euenire iubeat. Praesertim vero TE, in in spem Patriae, ILLVSTRIVM PARENTVM, nec non Reipublicae Medicae ornamentum natum, saluum sospitemque seruet quam diutissime, TVAQUE in artis exercitio consilia omni benedictionum genere secundet clementissime. Vale Dabam Halae die XVI. Octobr. CIOIO CCLXIX.

PRAENOBILISSIMO

ATQVE

SVMMORVM IN ARTE SALVTARI HONORVM

CANDIDATO DIGNISSIMO

FRA TRI SVO DILECTISSIMO

S. P. D.

H. I. O. KOENIG,

LVR. CAND.

*Non consuetudine quadam aut scribendi pruritu factum est, ut
basce litteras scriptioni TVAE inaugurali annexas esse velim: te-
nerrimus potius, quo erga TE ducor, animi affectus hoc tempore
TIBI solemniter me filere non finit. Non equidem est, nec mea-
rum partium esse debet, ut in laudes TVAS prolixè excurram:
verendum enim mihi esset, ne multis encomiis TIBI molestum me
potius quam gratum exhibeam. Meum est, ut TIBI summam
in arte salutaris dignitatem, qua propediem exornaberis, ex ani-
mo gratuler. Faxit SUPREMV, quod regit omnia, NVMEN,
ut omnia TIBI ex voto cedant: Saluum et incolumem TE ser-
uet ad Nestorios usque annos! Vale meque amare non intermit-
te. Dab. Halae Magdeburgicae die XIV. Octobr. A. O. R.
c1010ccclxix.*

VIRO

V I R O

PRAE NOBILISSIMO ATQUE DOCTISSIMO

K O E N I G

S. P. D.

IOANNES HENRICVS PICT, M. C.

*A*deptus es tandem, AMICE! quod iam diu iure TVO speraueras, diligentiae et bonae mentis praemium, quo TE non ad inanem gloriam captandam, sed in TVVM et in Reipublicae emolumentum vsurum esse, certissime scio. Sed, quum iam in eo sis, ut patria ora, et me, TVI studiosissimum, relinquas, meum est, TIBI hinc proficiscenti, felicissimum omnium TVORVM conatum euentum a Summo Numine expectere, et ut me TVAE memoriae, TVAE beneuolentiae habeas commendatissimum, etiam atque etiam rogare. Ita vale, AMICORVM DULCIS-
SIME! resque TVAS age feliciter! Halae, die XX. Octobris
MDCCCLXIX.